

III.7041.6.2019.LN

**Pan
Jarosław Gowin
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Rozwoju,
Pracy i Technologii
ePUAP**

Szanowny Panie Premierze,

pragnę powrócić do kwestii podjęcia stosownych działań rozpoznawczych i regulacyjnych, dotyczących pracy wykonywanej za pośrednictwem platform cyfrowych.

Problem został podniesiony w wystąpieniu Rzecznika Praw Obywatelskich, skierowanym do Pana Premiera w dniu 17 marca br. Odpowiedź na powyższe wystąpienie, udzielona z upoważnienia Pana Premiera przez Panią Minister Iwonę Michałek, nie wskazuje niestety na gotowość do podjęcia wnioskowanych działań, zmierzających do uregulowania pracy wykonywanej za pośrednictwem platform cyfrowych.

Wraz z rosnącą na polskim rynku pracy popularnością platform zatrudnienia narastają problemy z brakiem stosownych regulacji prawnych, zapewniających pracującym odpowiedni poziom ochrony. Ze względu na brak ograniczeń wynikających z obowiązku przestrzegania przez zatrudniających, ustanowionych przez władze państwowe oraz partnerów społecznych ochronnych przepisów prawa pracy, platformy zatrudnienia rozwijają się najbardziej dynamicznie (por. A. M. Świątkowski, Elektroniczne platformy zatrudnienia, MOPR 2019, Nr 7). Niewątpliwie problem uregulowania stosunków zatrudnienia, polegających na świadczeniu pracy za pośrednictwem elektronicznych platform zatrudnienia, stanowi poważne wyzwanie ze względu na powstające relacje prawne i społeczne między platformą, zatrudnionymi wykonującymi usługi w formie odpłatnego świadczenia pracy oraz beneficjentami tych usług.

W wystąpieniu marcowym Rzecznik wskazywał m.in. na ograniczenia inspekcji pracy w zakresie kontroli pracy wykonywanej na rzecz platform cyfrowych na przykładzie zleconej przez Rzecznika w 2019 r. kontroli pracy kurierów wykonywanej w systemie usług oferowanych przez Uber Eats. Rzecznik przytoczył także przykłady niedawnych postępowań sądowych przed najwyższymi instancjami sądowymi w Wielkiej Brytanii i we Francji, rozstrzygających o statusie pracowniczym kierowców Ubera.

W ostatnim czasie mieliśmy do czynienia z protestem strajkujących kurierów Glovo w Rzeszowie, Elblągu i Białymstoku, a potem w Trójmieście na tle wprowadzonych nowych zasad naliczania wynagrodzeń. Protest kurierów początkowo spotkał się z reakcją w formie zablokowania strajkującym dostępu do aplikacji. Sprawa stała się przedmiotem skierowanej do Pana Premiera interpelacji nr 24125 grupy posłów: Adriana Zandberga, Magdaleny Biejat, Darii Glosek-Popiołek, Macieja Koniecznego, Pauliny Matysiak i Marceliny Zawiszy. Ostatecznie firma przyznała, że po wprowadzeniu nowych zasad naliczania wynagrodzeń ich średni poziom uległ obniżeniu i w związku z tym podjęła z kurierami rozmowy w celu modyfikacji zasad ustalania składników wynagrodzenia.

Przykład ten bardzo dobrze ilustruje skalę wyzwań mających na celu zapewnienie należytego poziomu ochrony tej formie zatrudnienia. Atypowy charakter wykonywania pracy (stronami są bowiem – pracownik, klient i platforma w roli pośrednika), w którym dominuje samozatrudnienie oraz świadczenie pracy na podstawie umowy cywilnoprawnej, przy braku regulacji prawnych określających rolę pośrednika, stwarza zagrożenia dla ochrony indywidualnych praw pracowniczych dotyczących m. in. zwolnień chorobowych, ubezpieczenia, zasiłków. Stwarza to niebezpieczeństwo traktowania tej nietypowej pracy jak towaru lub nowoczesnej technologii i nadużywania konstrukcji pozornego samozatrudnienia, bez wykorzystania funkcjonalnych aspektów stosunku pracy (por. B. Bednarowicz, „Uberyzacja zatrudnienia” – praca w gospodarce współdziałania w świetle prawa UE, MOPR 2018, nr 2).

Dlatego należy w tym zakresie ponownie odwołać się do konstytucyjnych obowiązków organów władzy publicznej, wynikających z zasady ochrony pracy (art. 24 Konstytucji) oraz prawa do zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy (art. 66 Konstytucji). Prace regulacyjne powinny bazować na wszechstronnym materiale analitycznym traktującym o pracy platformowej. Tymczasem brakuje kompleksowych badań na temat tej formy zatrudnienia w Polsce (por. M. Dobrzyńska, Praca platformowa.

Wyzwania dla bezpieczeństwa i higieny pracy w Polsce, Praca i Zabezpieczenie Społeczne, 2020 r., Nr 6).

Wnosząc o przystąpienie do prac nad regulacją prawną pracy platformowej wyrażam także przekonanie, że działania te nie będą kolidować z pracami Komisji Europejskiej, przewidującymi w planie pracy na 2021 r. inicjatywę legislacyjną dotyczącą poprawy warunków pracy dla osób świadczących usługi za pośrednictwem platform cyfrowych. Inicjatywa ta znajduje się obecnie na etapie konsultacji z pracodawcami i związkami zawodowymi i nie jest nawet jeszcze przesądzona forma tej regulacji („miękkie” rekomendacje czy „twarda” dyrektywa). Podmiotowy i przedmiotowy zakres tego dokumentu zależy od wyników tych konsultacji, a dokument ma być przedstawiony przez Komisję Europejską w grudniu 2021 r.

Biorąc powyższe pod uwagę oraz działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.) ponownie zwracam się do Pana Premiera z uprzejmym wnioskiem o ponowne rozważenie możliwości podjęcia stosownych prac analitycznych i regulacyjnych, z wykorzystaniem wiedzy eksperckiej oraz przy współudziale partnerów dialogu społecznego.

Z wyrazami szacunku

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/